

BOCSKAI ISTVÁNTÓL RÁKÓCZI FERENCIG GONDOLATOK EGY TANULMÁNYKÖTET ELÉ

A Z OLVASÓ a jelen tematikus kötetben kora újkori magyar történeti tanulmányokat olvashat, amelyek szerzői szorosan kapcsolódnak az SZTE Történeti Intézete Középkori és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszékén folyó kora újkori (16–18. század) kutatásokhoz. Úgy is fogalmazhatjuk ezt, hogy mára egy kora újkori magyar történeti műhely formálódott, amely felzárkózott a jelentős medievisztikai műhelyhez. Röviden utalnék arra, hogy 1990 előtt kedves néhai professzorom, dr. Szántó Imre (klasszikus várháborúk, helytörténet), és dr. Rákos István (18. század, helytörténet), továbbá az 1980-as évektől jómagam (15 éves háború) tevékenykedtünk a kora újkori magyar történelem kutatása és oktatása terén. Szántó professzor nyugállományba vonulása után az 1990-es évek közepéig dr. Rákos Istvánnal és dr. Lele Józseffel (15 éves háború Erdélyben) együtt alkottuk a kora újkori magyar történelem oktatói karát. Változás kettejük távozása után az 1990-es évek második felében történt, amikor a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Történelem Tanszékéről átkerült tanszékünkre a turkológiai képzettséggel rendelkező Papp Sándor (16–17. századi oszmán–magyar kapcsolatok, ahdnámék), aki a bécsi egyetemen szerzett PhD-fokozatot. Jóllehet ekkor már csak ketten oktattuk a kora újkori magyar történelmet, a 2000-es években minőségi változás következett be, főként azzal, hogy a medievisztikai doktori program mellett modern kori alprogram is indult a szegedi történész doktori iskolában. Papp Sándor több tanítványa is doktori fokozatot szerzett témavezetésével (Kovács Tibor, Cagatay Hüsein Capraz, Cziráki Zsuzsa, Tóth Hajnalka). Jómagam társtémavezetője voltam az ELTE Történelemtudományi Doktori Iskolájában fokozatot szerzett tanítványomnak (Bagi Zoltán Péter főlevéltáros – Csongrád Megyei Levéltár), illetve Szegeden doktorált spanyol hallgatómnak (Javier Arienza). Az is elmondható, hogy tanítványainknak nemcsak tanulmányaik, hanem könyveik (Bagi Zoltán, Cziráki Zsuzsa) jelennek meg, részt vesznek a tanszéki oktatómunkában. Mindez fontos az utánpótlás szempontjából, és reményt nyújt a jövőre nézve. A Károli Gáspár Református Egyetemen is oktató dr. Papp Sándor vezetésével turkológiai/oszmanisztikai (kora újkori magyar történelem) munkacsoport alakult a tanszéken, amely pályázatokat nyer el, konferenciákat szervez, és eredményesen tevékenykedik. A tanszék körül formálódó tudományos műhelyhez kapcsolódó egykori és jelen hallgatóink mellett utalnunk kell arra, hogy dr. Kruppa Tamás (16–17. századi erdélyi történelem), az SZTE JGYPK tanára is részt vesz a tanszéki oktatómunkában, és tágabb értelemben a kora újkori kutatómunkában. Segíti a kora újkori magyar történeti műhely oktató- és kutatómunkáját a kiváló oszmanista, az Altajisztika Tanszék vezetője, dr. Ivanics Mária professzorasszony is.

A jelen kötetet korábbi, már doktori fokozatot szerzett (dr. Cziráki Zsuzsa, dr. Tóth Hajnalka) tanítványaink, illetve a jelenlegi doktori iskolát végző (Rittling László), illetve kezdő (Juhász Krisztina) tanítványaink tanulmányai alkotják. E munkák tehát a fiatalabb kutatónemedéket képviselik, egyfajta keresztmetszetet adnak az újkorász műhely tevékenységéről. Az első tanulmány Bocskai erdélyi országgyűléseit mutatja be. A következő tanulmány a brassói szász Johannes Benkner diplomáciai tevékenységét vizsgálja Báthori és Bethlen uralkodása idején egy adatgazdag tanulmányban, amely a szerző doktori disszertációja része. Ugyancsak a doktori értekezéséből merített a következő tanulmány, amely a fiatal Batthyány II. Ádám katonai tevékenységét tárja eléünk a visszaszerző háború első szakaszában, 1683–1690 között. A Rákóczi-korszakra vonatkozó tanulmány zárja a sort, amely a hadsereg reformjára irányult, és természetesen csak rész sikereket hozhatott.

A tematikus kötet tehát igen széles skálán kínál érdekes tanulmányokat a korszak magyar historiájából. Jómagam, mint a kötet szerkesztője és lektora azt kívánom az olvasónak, hogy ugyanolyan örömmel olvassa e munkákat, ahogy én tettem.

dr. Tóth Sándor László

FROM ISTVÁN BOCSKAI TO FERENC RÁKÓCZI THOUGHTS BEFORE A VOLUME STUDIES

IN THIS VOLUME one can read studies on early modern Hungarian history. The authors of these studies are closely related to the research of early modern Hungarian history (16-18th centuries) by the Medieval and Early Modern Hungarian History Department of the Institute of History of Szeged University. We may say, that by now an early modern Hungarian history 'workshop' has been developed in our university, which has been falling line to the relevant medieval 'workshop'. I would briefly refer to the antecedents. Before 1990 my beloved late professor Imre Szántó (Ottoman-Hungarian wars 1541-1568), dr. István Rákos (18th Hungarian history) and from the eighties me (Fifteen Years, War, 1593-1606) belonged to the early modern Hungarian 'section' of the department. After the retirement of Professor Szántó, from the mid eighties till about the mid nineties me, dr. Rákos, dr. József Lele (Fifteen Years, War in Transsylvania) formed the staff dealing with the research of this historical period. After the leaving of the latter two colleagues an important change occurred in the second half of the nineties. Then the assistant professor of the Juhász Gyula Teachers, Training College, the Turkologist dr. Sándor Papp (Ottoman-Hungarian relations in the 16-18th centuries, ahdnames), who had obtained a PhD degree in the University of Vienna, got to our department. Although only the two of us taught and made research in this specific field, there was relevant development in the first decade of the 21th century with the appearance of a modern history PhD subprogram inside the history doctorate program of our university. More disciples of Dr. Sándor Papp got PhD degrees with his guidance (Tibor Kovács, Çagatay Hüsein Çapraz, Zsuzsa Cziráki, Hajnalka Tóth). With my guidance a disciple of mine (Zoltán Péter Bagi, chief archivist - Csongrád County Archive) got his degree at the ELTE, and in the University of Szeged a Spanish student of mine got his degree (Javier Arienza). Our disciples have been publishing not only articles, but books by now (Zoltán Bagi, Zsuzsa Cziráki), and participating in the university education with courses. All these are important in consideration of the future of the early modern Hungarian research in our department. Under the leadership of dr. Sándor Papp teaching as well at the Károli Gáspár Reformed University a Turkologic/Osmanist (early modern Hungarian history) group was formed inside the department, which has obtained tenders and organized conferences, and has been working successfully. Besides the mentioned former and recent disciples of ours dr. Tamás Kruppa (16-17th Transylvanian history), the teacher of SZTE JGYPK also has been taking in the educational activity and in a way in the research of our department. The early modern Hungarian 'workshop' is also helped by the renowned Osmanist, the leader of the Altaic Department, Professor Mária Ivanics.

The present volume is constituted by the studies of those, who had already got their PhD degrees (dr. Zsuzsa Cziráki, dr. Hajnalka Tóth), and of those, who are now doing their PhD studies (László Rittling, Krisztina Juhász). So these studies represent the younger generations of this early modern Hungarian 'workshop', and give a good insight into the work of this 'workshop'. The first study presents the Transylvanian diets of Bocskai. The next study abounding in material, analyzes the diplomatical activity of the Transylvanian Saxon diplomat, Johannes Benkner during the reign of princes Báthori and Bethlen. The third study deals with the military activity of the young Ádám II Battyány during the great war against the Ottomans (1683-1699). The last study treats the military reform efforts of the Kuruc army during the War of Independence of Rákóczi.

This volume contains interesting studies from the Hungarian history of the period. Me, as the editor and lector of this specific volume sincerely wish, that the Reader of this volume will have similar pleasure in reading these scholarly studies, as I had.

dr. Sándor László Tóth